RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL
Enr. 80 : 0102

NĂM THỨ MƯỜI HAI — SỐ THỨ 2055

NGÀY THỨ NĂM 24 JANVIER 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

Một năm.	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	5 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
Các lang và	»	8 . 00	8 . 00	8 . 00	9 . 00	»
Các công-sở						
Sáu tháng.	3 . 00	3 . 50	3 . 20	2 . 70	3 . 30	6 . 00
Ba tháng	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 40	1 . 65	3 . 00
Một tháng.	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 50	0 . 55	1 . 00

Les abonnements partent du 1er ou du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LUC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1876

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

Une seule insertion. . . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Những người có trách-nhiệm cải-lương nghĩ thế nào?

Cải nghĩa là đổi, lương nghĩa là tốt, là hay, thời-thế mỗi lúc mỗi khác, có việc hợp thời xưa, mà không hợp thời nay, nhân tình một ngày một tệ, có việc trước thì hay mà sau thì dở. Cho nên người cầm quyền-bính, phải lựa theo thời-thế, xét thấu nhân-tình, để tùy nghi mà sửa đổi.

Nước ta bây giờ đương lúc đổi cũ làm mới, học-thuật đổi mới, chánh-trị đổi mới, nghề công nghệ thương cho đến trăm nghề nghìn nghiệp đều mong đổi mới cả, nước cũ mấy nghìn năm, chánh đương thời-kỳ thay đổi, nói đến việc đổi mới, ai ai cũng đều công nhận cả; mà muốn gây mối lạc lợi cho một dân-tộc, mở đường tiến-hóa cho một xã-hội, phải xét đến nơi gốc rễ mà tìm đường hạ thủ.

Họp nhà lại mà thành làng, họp làng lại mà thành huyện, thành phủ, họp huyện họp phủ lại mà thành tỉnh, họp tỉnh lại mà thành nước; làng là gốc rễ một nước, muốn cải-lương trong một nước, thì trước phải cải-lương trong các làng; nếu hương chánh đã cải-lương mà có kết-quả hay, thì chánh-trị trong nước cải-lương mới dễ mong có thành-hiệu tốt.

Nước Nam ta xưa kia, theo chánh thể quân-chủ, quan lại đều do triều-đình kén chọn phân bổ, duy có hội ký-mục thì quan không hề can dự đến, vẫn có quyền được tự tiện sắp đặt các công việc trong làng, tuy rằng phạm-vi không được rộng, mà cái mầm mống tự-trị cũng đã từ đó mà phát sinh. Nhưng than ôi! cũng có làng thì dân em phần nhiều ngu dốt; hương chính cầm ở trong tay mấy ông chức dịch kỳ hào, mấy ông cầm quyền hương-chính đó hoặc vì ý-kiến thiên, hoặc vì lợi riêng mình, bày ra tục này, đặt ra lệ khác, sinh ra nhiều chuyện phiền luỵ bắt buộc ở trong làng; tuy về sau cũng có người có kiến thức có thế-lực, muốn tùy nghi sửa đổi để trừ hại cho dân, thì không những là có người xướng không người họa, không thể dùng quyền riêng mà bách hiếp được người, mà tập quán đã lâu, phong tục lại khó bề dỉ dịch, xem như câu: phép vua thua lệ làng, thì biết rằng sửa đổi hương tục không phải là một việc dễ. Vì thế cho nên thường thấy nhiều làng phong tục rất là oái-oăm, thể lệ rất là nặng nề, nào là lệ khao lệ vọng, tục cưới tục cheo, khi ma chay khi đình đám, dân em thì lo đóng góp quanh năm, mà dân anh thì lại dễ dương kiếm chác, đó là cái tình-trạng chốn hương-thôn ta xưa nay như thế.

Mấy năm nay quan Thống-sứ Monguillot đã xét thấu cái tình trạng chốn hương-thôn ta mà quyết chí thi hành dần dần việc cải-lương. Các hương-thôn cũng đã nhiều nơi chiếu theo điều lệ mà khởi hành, nào là lập hương hội, hậu tốc-biện, lập sổ chi thu, đặt người thủ-quỹ, quy thức rất là tường-tất. Hiện nay quan Thống-sứ rất chú-ý về việc cải-lương, không tiếc thì giờ, không nệ khó nhọc, nay đi khám xét làng nay, mai đi hiểu dụ làng kia, mong cho người mình hiểu rõ ý tứ, cùng lòng hết sức làm cho thỏa lòng trông cậy của ngài. Người xưa có câu: « Quân tử đức phong, tiểu nhân đức thảo, thảo thượng chi phong tất yển », nghĩa là quan trên ví như gió, dân dưới ví như cỏ, gió đi chiều nào, thì cỏ tất ngả theo chiều ấy; lại có câu: « Thượng chi sở hiếu, hạ tất hữu thậm yên », nghĩa là người trên thích cái gì, người dưới lại thích cái ấy hơn. Chẳng bao lâu nữa, ở xứ Bắc-kỳ, các làng chắc là thừ đệ thuân theo, mà cải phong-trào cải-lương trang-trải ra cũng khắp.

Bây giờ bảo rằng những làng hiện đã cải-lương, tục lệ cũ đã sửa đổi, thể-thức mới đã hoàn toàn, lệ công bằng đã rạng ra đôi chút, mối tranh tụng đã bớt đi được nhiều, thì chưa ai dám nói quyết. Làng nào những người chủ trương hương-chính, có lòng công chánh, có tài minh mẫn, trên biết thể ý quan trên, dưới có tinh yêu mến nơi hương đảng, phàm những việc lợi ích, những điều tệ lậu ở chốn hương thôn, đều hết lòng khảo sát để trừ-tính phương-pháp hưng-lợi trừ hại, thì hương-chính hương-tục cũng đã nhiều sự cải quan. Còn phần nhiều thì cái bệnh cầu-thả hư ứng, cũng vẫn trừ đi chưa hết, tuy có lập ra hương-hội, có đặt kỳ hội-đồng, mà những người có chân dự nghị, không ai có chút nhiệt-thành, việc lợi bệnh chốn hương-thôn, chưa bao giờ lưu tâm đến, một tháng vài lần ra dự hội, chẳng qua chỉ ừ ừ gật gật, chiếu lệ qua loa, chờ có giải quyết được vấn-đề gì về việc lợi ích chung đâu. Vì thế mà công việc trong làng, lại chuyên quyết theo ý kiến cho một vài người, mà chốn hương-hội lại thành ra quyền độc-đoán. Những người có công-đức công-tâm thì ít, mà tự tư tự lợi thì nhiều, tài gì khỏi tòng trung tác tệ, tùy ý dọc ngang, chỉ mong cho dực nước béo cò, để thỏa chí gà què ăn quẩn, mà trăm việc hư nghìn mối tệ, lại từ đó mà sinh ra. Người xưa có câu: «Pháp đãi nhân nhi hậu hành », nghĩa là phép hay phải có người giỏi thì mới thi thành được, chánh là nghĩa thế đó. Mong rằng những người có chức trách cải lương ở chốn hương-thôn, nên biết rằng nay gặp cơ-hội ấy, chánh là một dịp may cho mình để gây phúc lợi cho chốn quê hương, mà đóng góp một vài phần về đường tiến-hóa cho tổ-quốc, phải làm thế nào cho dân tục thuần-lương, dân chính hoàn thiện, ấy là cái nghĩa-vụ của các ông trên đối với chính-phủ, dưới đối với quê hương vậy.

H. T. B.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 23 Janvier 1924

Một cuộc đấu võ

Võ-sĩ Routis và võ-sĩ Ledoux đấu-võ để tranh-khôi về hạng người cân Tỉnh số điểm Routis thắng Ledoux.

Nước Ba-lan với quan thống-chế Foch

Chiều hôm thứ ba, quan thống-chế Foch đã nhận được thư của Vuivutchan của ngài, do nhà hội-họa Ba-lan tên là Kossak vẽ. Có M. Zamosky là đại-biểu Ba-lan ở đấy.

Hoa-kỳ với Pháp

Viên phóng-sự ở New-York của báo *Intransigeant* có tiếp được tin nói rằng các nhà tài-chính ở New-York khen ngợi cái chánh sách tài-chính của quan Poincaré, các nhà ấy nói rằng cái phương-sách của quan Poincaré dự tính có thể ấn định được cái giá tiền franc.

Việc nước Đức

Tin Dusseldorf. — Ở các mỏ than lignite thợ đình-công cả. Bọn thợ đình-công giờ lấy các mỏ. Bọn đứng số thợ kim-khí ung làm việc một ngày 10 giờ đã trở lại làm việc.

Pháp Anh với Đức

Dư-luận Pháp rất mong cho sở Pháp-Bỉ quản-lý hỏa-xa ở đất Rhénanie, và các quan chức nước Anh về sở hỏa-xa trong hạt Cologne điều-đình với nhau được thỏa-thuận. Việc ấy nguyên ủy từ ngày đầu năm 1923, theo mệnh lệnh của chánh-phủ nước Đức, thợ thuyền hỏa-xa ở đất Rhénanie nhất loạt đình công. Từ khi người Đức thôi đề-kháng, và hỏa xa trong miền về quyền Pháp-Bỉ lại chạy như thường, thì mấy nhà ga ở giáp giới miền về quyền Pháp-Bỉ, và miền về quyền nước Anh bị nghẽn, không có tàu chạy. Các quan Pháp-Bỉ muốn tìm cách bổ-cứu việc ấy, và giúp cho việc vận-tải lương-thực trong miền về quyền nước Anh được tiện-lợi, nhưng các khoản của quan chức Pháp-Bỉ bàn về việc ấy, thì quan chức nước Anh lại không ưng-thuận. Nay hai bên phải điều-đình với nhau làm sao cho việc vận-tải lương-thực trong miền về quyền nước Anh được tiện-lợi, mà lại bảo-hộ được quyền-lợi của sở quản-lý Pháp-Bỉ, và cuộc bình-an của trú-binh.

Còn như hiện-tình chánh-trị trong đất Palatinat, cứ như các bản tờ trình của viên đại-biểu nước Anh thì tuy rằng nước Anh có ý ngăn ngừa việc biệt-lập, nhưng viên ấy cũng công-nhận rằng dân nhà quê và thợ thuyền ở đất Palatinat nhiều người cũng muốn cho đất ấy được tự-trị.

Dư-luận nước Pháp đối với việc chánh-trị nước Anh

Báo *Petit Parisien* có nói: không sao không trách M. Baldwin được. Cái tội của M. Baldwin đối với hậu-thế là không biết tránh bớt những cớ phân tranh của hai nước Anh-Pháp đi. Nhưng ta cũng không có quên rằng tuy thế nào mặc lòng, M. Baldwin vẫn có lòng thân ái với nước Pháp.

Báo *Petit Journal* có nói dù ai cầm quyền ở nước Anh mặc dầu, bao giờ người cầm quyền chính cũng phải bênh vực sự ích-lợi của nước Anh.

Tin Trung-hoa

Cái tướng-tinh tranh-chiến ở Quảng-đông gần đây

Quân Trần-quýnh-Minh từ cuối tháng mười giải được cái vây thành Huệ-châu, thanh-thế có phần mạnh mẽ hơn Tôn-Văn; các viên mãnh-tướng của Trần như Lâm-Hồ, Hồng-triệu-Lân ở Phúc-kiến đều đã đem toàn bộ kéo về, chia hai đường tả hữu đánh riết quân Tôn, Dương-khôn-Nhu ra khỏi vòng vây thành Huệ-châu, cọp dữ sổ lồng, cũng từ trung-lộ đột-xuất, thành Quảng-châu đã gần như nguy cấp tới nơi; hai bên đánh nhau dữ dội, mãi đến thượng tuần tháng mười một, quân hữu-dực của Tôn là cánh Điền-quân lại chiếm được uu-thế về một giải đường xe hỏa Quảng, Cửu (Quảng-châu, Cửu-long), quân tả-dực cũng đánh lùi được quân Lâm-Hồ ở mé trên Tăng-thành, ở trung-lộ thì hai bên tương-trì ở nơi phụ cận Bắc-la, lại có một đạo quân Tôn đi vượt qua trận-địa quân Trần, vi không có đường về, phải dùng tử-lực đánh riết thành Huệ-châu; trong lúc ấy quân Tôn đã có cơ chuyển nguy ra yên, trở yếu ra mạnh; sau chẳng may quân Tôn có đạo quân Lưu-chấn-Hoàn biến loạn tan vỡ, các đạo quân Trần phản công lại, chiếm lĩnh được cả Thạch-long Thạch-than, Lâm-Hồ lại hoạt-động ở mặt Tăng-thành, chia quân một nửa vây bọc Tăng-thành, một nửa đánh vào Quảng-châu; Quảng-châu mắc ở trong vòng vây vừa một tuần lễ, nhưng về bên quân Tôn, các việc phòng-thủ cũng bố-trí hoàn-mật lại được Đàm-diên-Khải đem quân đội ở Hồ-nam về ứng-viện, toán quân Phàn chung-Tú bỏ Bắc đầu Nam, cũng vừa lúc ấy kéo toàn bộ đến Quảng-châu, bèn đánh đuổi được quân Trần, giải vây thành Quảng-châu, đến ngày 27 tháng 11 thì giải được cả vây Tăng-thành lấy lại được cả Thạch-long Thạch-than, quân Trần phải lui cứ hiểm độ ra thế-thủ; việc tranh-chiến ở Quảng-đông lại thành cái cục diện tương trì như trước, mà trong mấy tháng trời xô xát, rút cục vẫn chưa quyết sống mái ra làm sao vậy.

Cái kết cục việc tranh-chiến ở tỉnh Hồ-nam

Việc tranh chiến Đàm-diên-Khải với Triệu-hằng Dịch đánh nhau cái địa-vị tỉnh Hồ-nam, từ lúc Ngô-bội-Phu phái Mã-Tế đem quân vào Trường-sa, Thẩm-hồng-Anh ở biên-cảnh Phúc-kiến sang chụp đánh Lâm-châu, quân Triệu được cái trợ-lực ấy, thanh-thế lại mạnh mẽ lên; Lâm châu là chỗ yếu-đạo về Việt của quân Đàm, quân nhu tiếp-tế cũng từ đường đó vận lại cả, mà bị quân Thẩm đóng phòng-triệt ở đó, Đàm cực chẳng đã phải tự hết những quân đội đánh giỏi quay về mặt ấy đánh Thẩm, thành ra chỗ căn-bản quân Đàm ở Hồ-nam là Hành-châu lại bị quân Triệu chiếm mất.

Cái kế-hoạch của quân Đàm vẫn định một mặt lấy lại Lâm-châu để giữ vững cái đường giao-thông với tỉnh Việt, một mặt cố thủ Võ cương Bảo-khánh để duy-trì cái thế liên-lạc Tương-tây với Tương-nam, và đem chủ quân lui đóng Tuyên-châu làm nơi căn-cứ; không ngờ quân Triệu ngay lúc ấy hết sức tiến tới, toán quân Đường-sinh-Trí đánh lấy ngay được Hành-châu, toán quân khác lại liền lấy Bảo-khánh rồi tiến đánh Võ-cương, khiến cho quân Đàm ở Tương-tây và Tương-nam chia làm hai đoạn, không hộ ứng được nhau, quân Triệu về mặt nam cũng đánh lấy được thành không khó khăn. Vĩnh-châu cô-phải đầu hàng quân Triệu, đồn vào thành Vĩnh-châu, kế đó Lâm-châu cũng về tay quân Triệu nốt. Đàm ở Hồ-nam đã hoàn-toàn thất-bại, nhân chiến-cục ở Quảng-đông khẩn-cấp, liền rút hết toàn bộ về Quảng-châu, mà chiến-sự Hồ-nam đến thế là liễu-kết vậy.

MỘT VIỆC PHÁT MINH VỀ QUANG-HỌC

Ở Rome có tin đến nói rằng giáo-sư Potira tìm được cách làm cho ánh sáng phản chiếu suốt qua được mấy chất, nhất là các chất lỏng, khiến cho tàu ngầm trông được rất sâu.

VĂN UYỂN

Thơ vịnh đồng tiền

Trăm năm vinh nhục chẳng qua tiền,
Lọ trách chi đời lắc đắc điên.
Lưng sẵn, mặc người đen đỏ trắng,
Tay không, thương kẻ quý ra hèn.
Tốt danh chưa dễ hơn lành áo,
Không chức mà xem lại có quyền.
Vẫn biết rơi đồng hòi rất mực,
Mà ai có thật dám mua tiền.

Nguyễn-đình-Chấn

Vịnh diễn kịch-đài

Thế cuộc trông vào nghề chơi thương:
Công danh, phú quí, giấc hoàng-lương!
Triều-đình ngang dọc nào khánh-sĩ?
Qua giáp tung hoành mấy đế-vương?
Trung-liệt, gian-tà, rồi cũng nhãn!
Thịnh suy, vinh nhục, cả đều thường!
Tuần-hoàn Tạo-hóa trêu chi mấy!
Thế cuộc trông vào nghề chơi thương!

Phương-hồ, Bùi-văn-Tròn.

Xã-hội giáo-dục

Bấy lâu vẫn nhiều bài bàn về gia-đình giáo-dục và học-đường giáo-dục, chẳng thiếu gì ý-kiến mới, tư-tưởng hay, mà bổ cứu cho nền đạo-đức của nước nhà, càng bàn càng thấy thêm vỡ lẽ, đây tôi lại xin tóm tắt nỗi lời nói về sự xã-hội giáo-dục.

Ôi! bàn sự giáo-dục mà rằng ở xã-hội, tưởng cũng hiếu-vọng lắm chứ; thế mà không, thực là quan-hệ một-thiết; ta thử xem xét mà coi, có phải người ta sinh ra đời, cũng ví như cái cây sinh trên mặt đất này, tuy nhờ công người bồi nắn, mà cũng nhờ có khí hậu điều hòa, thì mới đâm hoa kết nụ đặng; giống tốt, phân-trợ tốt, mà khí hậu không tốt, thì cũng cằn cỗi queo quắn, khó cầu cho sớm sơ suôn sẻ đặng, cái đó thực là tự nhiên chi lý. Đứa trẻ con khi khởi lên, trước mang ơn cha-gia-đình giáo-dục, mà khi thành-lập thế nào cũng mang công của xã-hội; xã-hội có cái phong-hóa tốt, thì người phải nhiễm thói tốt lấy. Lại ví như có người làm điều gì hay, thì có ảnh-hưởng đến xã-hội; thế thì xã-hội hay, là ở đó, mà không ảnh hưởng đến cá-nhân ru; huống hồ cái thói đời đun dủi người ta là mạnh lắm và chóng lắm, như làn sóng gió tràn đến đâu, chỗ ấy lại lăng ngập cả. Mới đây như cái phong-trào cải-lương hương-tục, hương-chính có phải người người nó nức xô đẩy nhau một cách sốt sắng biết chừng nào, nếu cả xã-hội mà chuộng về đường đạo-đức, thì trong gia-đình nào lại để khoảng-phế sự giáo-dục đi đằng. Khi trước phong-tục ta, lấy lễ nghĩa làm trọng, cho nên con trai con gái nghiêm; ngày nay lấy thể-lợi trọng cho nên con trai con gái nhãng, đức-dục không tiến, luân-lý phải xin từ chức; thói đời ngày một mỏng lần đi, cái lòng đạo-đức cũng ngày một tiêu mòn mất; đã không có người trọng đạo-đức, thì người giữ lòng đạo-đức càng ít; ấy vậy mà đạo-đức lắt phải khó tìm cho thấy.

Than ôi! phong-hóa suy đồi, [illegible] của xã-hội không? trừ ra những người thông-minh hiền-triết, mới không phải đạy, lại kẻ hèn hạ ngu quá, dạy cũng khó nên; còn lại hạng người sàn sàn như nhau, có dạy mới có nên, mà hạng người ấy bao giờ trong xã-hội cũng đứng về cái số nhiều hơn cả; ngày nay xã-hội mình đương vào buổi mới cũ thay đổi, lòng người khao khát như xưa lắm, thì sự quả ư ràng trói cái tri-khôn của con người, không phát-triển tài-năng lên nổi; mà khi đã mở vòng rộng ra thì lại buông lung quá cái phạm vi, làm cho nhiều đồ cả nền đạo-đức, luân-lý; nghĩ cũng buồn thay.

Tân-học hay thì vẫn hay thật, mà khốn tại người ta chưa học đến chỗ hay đó, chỉ lấy tri-dục làm thắng đức-dục, thì đến hư hoại cả tâm-thuật; tuy nhờ ơn nhà-nước Bảo-hộ truyền-bá văn-minh học-thuật, mà nông, công, thương-cổ, từ đây sẽ chấn-hưng lên biết bao là sự lợi-ích; song về đường tinh-thần phải có tu tiến mới đạt đến cái mục-đích hoàn-toàn; cổ-nhân có câu: « thập niên thọ mộc, bách niên thọ nhân », là mười năm trồng cây, chờ trồng người thì phải trăm năm mới có kết quả; thế thì sự giáo-dục cho phồ-thông đặng, chẳng ngoài trăm năm cũng khó mong thành công; hiện nay trong xã-hội bổ cứu tưởng cũng còn nhiều việc, nhưng về đường giáo-dục lại càng gấp lắm; về cái động-lực của sự ngoại tiếp bằng lắm, bằng cũng chia với công học tập mới phẳn, nên chi cần có xã-hội tốt, thì dìu dắt người ta lên mới nhẹ nhàng, dạy người làm sao cho biết lấy công tâm hiệu lực với xã-hội, nên bỏ những cái tư tình tư dục của mình, để cầu sự thủ bảo muôn nghìn năm về sau, chớ có ham bỗ mục tiêm chi lợi, mà bỏ nghĩa vụ làm người; một xã-hội của loài người tất phải có cảm tình liên lạc với nhau, không phải phó mặc cho kẻ tàn nhẫn tục tểu được, tất phải có những người lẽ độ ôn hòa làm gương cho kẻ khác.

Nên đạo-đức đương gặp bước gian hiểm, người trong xã-hội phải nên biết mà thương xót, và ra công cứu sức mà tô bồi, chớ để cho ngọn đèn-phong tiêm nhiễm cái ốc non nớt của kẻ sau mình, nếu chẳng thế nữa, ăn ở cứ đần đần hay đần đó, không cần nóng sốt vì ai, ngoài mặt thì vẫn thờ thờ nói cười, mà trong lòng thì không ai tin cậy ai được cả; gây nên cho xã-hội một cái thói, để lớn chẳng nhỏ, nhỏ để lại cho lớn, cũng vì không được cái công-tâm; mình thì ung chơi bời, lại ghét kẻ chơi bời, mình không tự trọng lại bắt kẻ khác trọng mình, mình ung khinh để người, nhưng không ưng ai khinh để mình, làm trò bưng mắt bắt chim, cả và lấp miệng em, cho nên đồ lộn đồ thảo, chẻ chẻ lụi; lắm lúc nước chảy chỗ thấp, lại chê lẫn bọn đàn bà con gái đời nay phần nhiều hư nết, đàn bà con gái bậy, có phải tại đàn ông con trai không? Đàn ông con trai bậy; thì xã-hội cố tự nan chẳng nữa, cũng đỡ tại gia-đình một phần nữa mà thôi, vì gia-đình giáo-dục dù có năng-lực, cũng phải nhờ giáo-dục xã-hội một phần vậy.

Đạm-Phương nữ-sử

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tri-Quyên nữ-sĩ

MDCX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu vang lừng cõi Á-đông.
Cửa Khổng sân Trình nền - nếp Lý,
Khoa Đường bảng Tống nước non [Hồng.
Tường xây đạo-nghĩa mưa không lở,
Cột dựng cương-thường gió chẳng [rung.
Văn ấy vẫn còn trời chửa mất,
Nén hương kính chúc tấm lòng chung.

Lê-thuy-Vân
Làng Gia-thụy, Bắc-ninh

MDCXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu gây nên chốn Nhị Nùng.
Từ đó mở mang cơ-nghiệp Lý,
Bấy lâu trang-điểm nước non Hồng.
Khuê-văn bảng yết vàng hơi nhạt,
Tiến-sĩ bia đề đá chửa nung.
Hơn tám trăm năm nền-nếp cũ,
Bể dâu trải mấy cuộc xoay vòng.

Lê-khánh-Vân
Làng Gia-thụy, Bắc-ninh

MDCXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu này này thử đứng trông.
Bia hạ-mã còn in dấu cỗ,
Gác khuê-văn vẫn rạng vừng đông.
Khơi nguồn đạo-thống trời Âu Lạc,
Cấy giống tinh-hoa đất Nhị Nùng.
Một cõi đứng riêng ngoài vũ-trụ,
Cỏ cây cửa Khổng nước non Hồng.

Le-thái-Vân
Làng Gia-thụy, Bắc-ninh

MDCXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu khuyên ai đừng lại trông.
Lề tám trăm năm nền giáo dục,
Bậy hai mươi triệu bụng tôn sùng.
Bể dâu trải mấy triều Lê Lý,
Tường vách còn đây cõi Nhị Nùng.
Gió Á mưa Âu càng sóng sánh,
Gác càng cao ngất giếng càng trong.

Phạm-gia-Phong
Làng Đông-ngạc, Hà-đông

MDCXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu đây là đạo giáo chung.
Thành quách ngoài xây riêng vũ-trụ,
Cung-tường trong đứng vững non [sông.
Gác xe vừa tới khi tuần Bắc,
Đức chỉ thêm vui lúc hội Đông.
Mưa gió thu hồ Âu với Á,
Cửa thầy lững đứng vẫn trên không.

Phạm-tường-Kha
Làng Đông-ngạc, Hà-đông

MDCXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đạo-thống khai từ cõi Lỗ-đông.
Mõ đánh tỉnh hồn người thế-tục,
Chuông khua giấc mộng kẻ hôn mông.
Thi-thư truyền để in bàn đá,
Lễ-nhạc gây lên vững cột đồng.
Cung miếu càng ngày càng vĩnh viễn,
Mới hay thánh đạo mãi không cùng.

MDCXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu dựng từ vua Lý-Thánh-tông.
Cột nghĩa nền nhân xây đá phượng,
Tường thi cửa lễ vẽ mây rồng.
Xuân-thu hương khói dân thờ phụng,
Công-đức bia truyền nước tặng phong,
Thánh đạo vi cùng non với nước,
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

Ngô-hữu-Phùng
Làng Thanh-bản, Thái-bình

MDCXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Gặp hội văn-minh chí vẫy vùng.
Rộng bốn phương trời quanh chớp [sáng,
Vuông nghìn dặm đất nức hương.
Non sông như tạc bia Nùng Nhị,
Nền nếp sao quên giống Lạc-Hồng.
Nhớ Lý triều xưa xây kẻ chợ,
Năm canh chưa để trống bung lòng.

MDCXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Sắt đá ghi chung một chữ đồng.
Ngẫm cảnh người nào không đẹp ý,
Thấp hương ai nấy chẳng vui lòng.
Cỏ cây hẳn được chiều mưa móc,
Non nước bao ngợi ngợi lửa nồng.
Trời đất xoay vần hay lắm đó,
Quanh chơi cho phỉ chí tang-bồng.

Lê-duy-Điện
Làng Hưng-nghĩa, Nam-định

MDCXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cảnh vẫn phồn-hoa miếu vẫn sùng.
Nùng Nhị sắc tươi nền quốc-túy,
Xuân Thu hương tỏng ngọn nam- [phong.
Văn hồn chưa biến cùng đào bể,
Đạo mạch còn dài với núi sông.
Bát ngát cung tường nguyên dấu cũ,
Tấm lòng kỷ-niệm Á Âu chung.

MDCXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Từ Lý mà nay miếu vẫn sùng.
Khói tỏa cung-tường hương đạo-mạch
Mây tuôn Nùng Nhị vẻ thơ-phong.
Kim gương quốc-túy chung kim cổ,
Lồng ánh tân trào nhuận núi sông.
Một cuộc bể dâu tan giấc mộng,
Văn hồn phảng phất dã bao đông.

Nguyễn - Thạch
1, Ruelle Trần-đông, Haiphong

MDCXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu là nơi lễ giáo chung.
Đàn hạnh thoảng đưa luồng gió mát,
Lầu khuê soi tỏ bóng trăng trong.
Bốn khoa đào tạo làng nho hạnh.
Ba giáp gây nên phái sĩ-phong.
Trải Lý, Trần, Lê qui-cũ đẹp,
Kia ai hoài cổ đứng mà trông.

Vũ-hữu-Tụng
Thừa-phái châu Bắc-sơn, Lạng sơn

MDCXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu còn đây có phải không?
Vua Lý xây nên nền tảng trước,
Thành La chiêm bái nước non chung.
Cơn mưa thỉ-vũ trời đưa lại,
Hạt giống văn-minh đất vững trồng.
Cái cuộc tang-thương từng mấy độ,
Cung-tường gìn giữ tự thiên-công.

MDCXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trong nước non này miếu vẫn chung.
Qui-cũ từ đời Nghiêu Thuấn lại,
Phạm-mô cho tạc đá vàng chung.
Tam-quan cửa mở đường danh-giáo,
Sổ-nhận trường xây bực lễ dung.
Còn có văn này còn miếu đó,
Rừng nho ấo mũ lúc nào không?

MDCXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Một mối y-quan vẫn một dòng.
Ai ấy lòng vì non nước cũ,
Bia còn ghi tạc đá vàng chung.
Mộc mưa thấm khắp miền Đông Á,
Cây cỏ ơn riêng đất Nhị Nùng.
Có nước có văn còn có miếu,
Thời còn bền vững với non sông.

Nguyễn-quang-Nham
Làng Trình-phố, Thái-bình

VIỆC HANOI

Thời tiết

7 giờ 20 độ
15 giờ 23 độ

Lịch ngày mai

Dương lịch

Thứ sáu, 25 janvier 1924
Conv. de S. Paul

Âm-lịch

20 tháng 12 năm Qui-hợi
Ngày Qui-mão
Hành Kim, Sao Cương, Trực Mãn.
KỴ: Tế-tự, Khánh-thọ.
Nguy: Tế-tự, Kết hôn, Tiền-nhậm, Xuất-hành, Di-cư, An-mồ, Tác-táo, Khai thị, An-táng.

Giá bạc. — Kể từ ngày 24 Janvier 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 10 f. 90

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 24 janvier 1924* : 3%. 54.10 — 3%. Thứ hoàn vốn dẫn 65 85. — 3½ %. 62.95 — 4 %. 1917 58.75. — 4%. 1918 57,85. 5%. 1915 1916 71.45. — 5%. 1920 84.40 — 6%. 1920 82.10

Tin tàu. — Tàu *Hanoi*, đến ngày chủ-nhật 27 janvier hồi 15 giờ ở Haiphong sẽ chạy đi Hongkong và có ghé tại Pakhoi, Hoi-hao và Kouangtchéouwan.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa thứ nhất ~~ngày tới~~ 6 giờ 2 sáng 27 janvier.

Tàu *Odessa* khởi hành ở Saigon đi Tourane và Haiphong ngày 24 janvier hồi 4 giờ 30 sáng.

Tàu *Angers* ở Pháp sang, tới Saigon ngày thứ năm, 24 janvier 1924, hồi 17 giờ 30 đi Haiphong.

Quan Toàn-quyền đi Haiphong. — Sáng hôm qua quan Toàn-quyền Merlin và quí phu-nhân cùng công-tử đi ô-tô xuống Haiphong. Ngài có đón quan cai-trị Damiens là phó quản-lý văn-phòng ngài, đi tàu *Moqueuse* sang Quảng-đông độ trước mà tàu bị đắm tại Quảng-châu-loan. Hồi 11 giờ quan Toàn-quyền cùng qui-quyến và các quan theo ngài lại ra Đồ-sơn xơi cơm sáng, đến chiều lại trở về Hanoi.

Hội Địa-dư. Đến ngày thứ hai 28 janvier 1924 hồi 9 giờ tối quan Đại tá Bonifacy sẽ diễn-thuyết tại nhà Nhạc-hội bờ hồ về các dân Thượng-du Bắc-kỳ ở phía đông sông Hồng-hà.

Tại nhà máy rượu. — Chiều hôm qua, quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu và quí phu-nhân, quan nguyên Thanh-tra Thuộc-địa Salles và mấy quan phủ, huyện cùng mấy ông tổng lý trong tỉnh Hà-đông có đến xem nhà máy rượu của ông Fontaine ở đường Huế. Ông Fontaine cùng các ông quản-lý trong nhà máy có dẫn các quan và tổng lý đi xem các xưởng máy, máy chọn thóc giống, máy gạo, máy rượu vân vân, đến chỗ nào các ngài cũng cắt nghĩa rất minh-bạch, các quan và tổng lý xem lấy làm ngợi khen lắm, nhất là bộ máy chọn những thóc giống.

BÁN ĐẤT

Có mấy lô đất để làm nhà ở giốc hàng Kèn muốn bán.
Hỏi tại: 81, Rue Paul Bert
3757

Cuộc đua ngựa tại Hanoi. Đến ngày mồng 3 février 1924 ở Hanoi lại có cuộc đua ngựa nữa là lần thứ năm trong vụ này. Bắt đầu từ 1 giờ 45. Chương-trình có 6 giải là giải Nhà-quê : 27 đồng, giải Azur : 120 đồng, Giải Gladiator : 140 đồng, giải Saxon : 150 đồng, giải Diamant : 15 đồng và giải Triboulet : 120 đồng.

Thưởng hàm. — Được thăng hàm và thưởng hàm về dịp tết Nguyên-đán :

Thăng Tham-tri : M. Lê-thế-Vĩ, hàm Thái-thường tự-khanh tuần-phủ hưu-trí.

Hàn-lâm viện cung-phụng : M. Ng-hữu-Tiến, tú-tài trợ-bút báo *Nam-phong* (Hanoi).

Hàn-lâm viện biên-tu : M. Lê-văn-Thược tức Nam-Sinh, hội-viên thành-phố Haiphong.

Thăng Hàn-lâm viện kiểm-thảo : M. Lê-văn-Luyến (Bắc-ninh).

Thăng Hàn-lâm viện điển bạ : M. Ngô-văn-Sâm (Bắc-ninh).

Thăng Quang-lộc tự thiếu-khanh : M. Vũ-huy-Trực, án sát hạng nhì tại Hưng-yên.

Thăng chánh lãnh-binh : M. Ng-v-Thành, phó lãnh - binh hưu - trí, (Hưng-yên).

Thăng chánh quản-cơ : M. Ng-văn-Khai, quản-cơ (Hưng-yên).

Thăng Quang-lộc tự thiếu-khanh : M. Quách-Vi, án-sát Hà-đông.

Hàn-lâm viện cung-phụng : M. Bùi-văn-Hội, chánh hương-hội (Kiến-an).

Hàn-lâm viện đãi-chiếu : MM. Ng-Qui, chánh hương-hội (Ninh-bình) ; Ng-văn-Khuê, tú-tài (Thái-bình).

NHÀ CHỚP BÓNG PALACE

Tuần-lễ đại hội
Chương-trình từ ngày thứ tư 23 đến ngày thứ bảy 26 janvier 1924

VÕ-SĨ PHÁP CRIQUI TRONG MỘT TRUYỆN KIA

Chia làm 3 phần

VÀ VỚI QUẢN CƯỚP

CHUYỆN HÀI VUI

Thêm vào chương - trình

Nàng Farrauka đẹp
Khiêu vũ

Trường Bảo-hộ. — Các nghị định ngày 14 septembre và 8 octobre 1923 cấp học-bổng cho các học sinh trường Bảo-hộ có tên sau này trong học-niên 1923-1924 thì mỗi bài đi :

Năm thứ tư : Bạch-như-Ấp, Lương-tấn-Nguyên, Đàm-quang-Trương, Trần-ngọc-Hoan, Đặng-văn-Liêm, Ng-khắc-Cống, Trần-v-Tam, Đoàn-trọng-Thái, Phạm-hi-Thanh, Ng-xuân-Chi.

Năm thứ ba : Ng-v-Hiền, Vũ-văn-Hưng, Đào-ba-Ký, Đặng-minh-Tao, Nguyễn-đình-Dạo, Dương-đình-Khai, Hoàng-bội-Hoan, Ng-huy-Bon, Ng-v-Ninh.

Năm thứ hai : Bùi-văn-Phú, Ng-v-Mùi, Trịnh-xuân-Dương, Ng-Tuân, Ng - Tức, Đoàn-đức-Hinh, Ng - huy-Phan, Trần-đức-Phương, Phạm-văn-Cúc, Bùi-ngọc-Nhượng.

Năm thứ nhất : Đỗ-v-Kiểm, Trần-văn-Hoan, Bùi-đức-Năng, Trần- sĩ-Lưu, Ng-tiên-Lăng, Tạ- ngọc - Hàm, Phan-đình-Trước, Đỗ kỳ-Nhân.

Các nghị-định ngày 14 septembre và 8 octobre 1923 miễn khoản học-phí cho các học-sinh trường Bảo-hộ có tên sau này thì nay bãi đi :

Năm thứ tư : Lê-v-Mai, Ng-khắc-Dung, Đỗ-xuân-Hợp, Đào-v-Trịnh, Phạm-duy-Doanh, Phạm-quang-Phả, Ng-gia-Kỳ, Trần-v-Lăng.

Năm thứ ba : Lê-văn-Nhân.

Năm thứ nhì : Trương-văn-Chính, Ng-văn-Giã, Tạ-văn-Khải, Phạm-gia-Trịnh, Vũ-đình - Mai, Phạm-quang-Phúc, Ng-bá-Thân.

Nay cấp một số học-bổng mỗi tháng 8 đồng cho các lưu học-sinh có tên sau này được theo học lớp thành-chung riêng của Thượng-du :

Hoàng-quang-Bất, Ng-hữu-Chính, Lu-v-Chỉm, Tạ-v-Dậu, Lương-đình-Diên, Vong-ích-Bình, Bế-nhật Quynh, Phạm-v-Lý, Đỗ-v-Thanh, Hoàng-văn-Thuận, Trần-v-Trước, Phạm-v-Yên, Chương-đức-Lu, Đào-đức-Cống, Ngô-lương-Ngu, Ma-thái-Anh, Ng-bá-Co.

BÁN NHÀ

Phố Mới, số 1, 3, 5 và 7.
Hỏi : Số 6, phố Ngô-gạch.
3758

Hội Hợp-thiện. — Bản hội sắp bốc làm phúc các ngôi mộ vô thừa nhận ở Phúc-trang, có mấy ngài thiện tâm gửi giúp việc phúc ấy :

Bà Đỗ-thị-Hợp, 130 phố hàng Bông 5p ; ông Phạm-chân-Long, 37 phố hàng Bạc 1p ; ông Ngô-khắc-Thiện, 1 hàng Bạc 13p ;

Bản hội có lời cảm ơn các ông các bà. Hội Hợp-thiện lai cảo

Ngạch Học-chính. — M. Ng-văn-Thịnh, giáo học hạng năm tại Vĩnh-bảo (Hải-dương) nay đổi về trường Bảo-hộ thay M. Lê-quang-Hồng.

Ngạch tòa Sứ. — M. Trần-lâm-Huệ, thư ký tập sự tại tòa Sứ Kiến-an, nay được từ chức.

Biệt xứ. — Tòa án Bình độ nhì họp tại Hanoi ngày 11 décembre 1923 đã tuyên án cấm tên Đinh-viết-Chinh trong hạn 5 năm không được ở thành phố Hanoi, Haiphong, Nam-định và tỉnh Hà-đông với tỉnh Bắc-ninh.

Việt - Nam thanh - niên Hội. — Chủ-nhật sau là ngày 27 janvier, 7 giờ rưỡi tối Hội V. N. T. N. sẽ họp hội-đồng diễn-đạo về « Tục lấy nhiều vợ » Hôm ấy ông Hồ-trọng-Hiếu là hội-viên trị-sự sẽ khai-giảng.

Xin mời tất cả các quý vị tán-trợ, tứ - trợ và thường hội-viên lại dự cuộc diễn-đạo hôm ấy sẽ là một cuộc nói chuyện rất hay.

Nay đã cáo-thỉnh công ở trong các báo thì không có thư mời riêng từng người, vậy xin các ngài nhớ đến dự hội-đồng cho. H. V. N. T. N. lai cảo

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) học vấn hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20
3697

Lại bắt được một tên đồng đảng về việc ám-sát M. Counilion. — Sở Mật-thám lại bắt được tên Trần-ngọc-Linh, tục gọi là Cu Nhớn, 15 tuổi làm thợ bạc ở Nam-định, có dự mưu về việc ám sát M. Counilion độ trước.

Nạn ô-tô. — Theo lệnh quan Biện-lý Hanoi, sở Mật-thám đã cho xét về việc rủi ro ô-tô ở đường Hanoi xuống Haiphong tại kilomètre 26+350, một người bị thương nặng ; và một việc nữa, cũng ở con đường ấy, tại kilomètre 37.

Tháng củ mật. — Ng-văn-Dao 19 tuổi, ở gia cư, vô nghề nghiệp, ăn cắp một cái chuông xe đạp của M. Ng-Chu 35 tuổi, phu coi ở la-ga Gia-lâm bị công-ty xe-lửa kiện là ăn cắp 8 thùng dầu hỏa đã phải giải vào Tòa-án.

Phạm-đình-Bình vô gia cư và nghề nghiệp ăn cắp hai cái áo vải nâu của Ng-thị-Hai thủ từ chùa Liêm-thụy ; Ng-kim-Chung quán làng Vĩnh-ninh huyện Thanh-trì bắt được mang một cái triện đồng của ông chánh hương hội làng Phương-liệt huyện Hoàn-long là triện ăn cắp của M. Mai-xuân-Phương ở làng ấy thì sở Mật-thám đã bắt để xét hỏi.

CẢO-BẠCH

Từ ngày 21 janvier cho đến ngày 7 février, những thứ nước hoa hiệu L. T. Piver Floramye — Azurea và Pompeia sẽ bán có 1 $ 10 một lọ.

Bán tại hiệu bào-chế **MONTÈS**, nhà đồng-hồ ba chuông, số 54, phố Paul-Bert, Hanoi.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thuộc đã ngũ đồng Bắc-dầu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu. bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÂM-CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 22.
GIÂY nói số 236
3815

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Thời tiết. — Hàn-thử-biểu ngày thứ tư 23 janvier 1924 hồi 7 giờ sáng 19° — hồi 3 giờ chiều 20°.

Đêm thứ ba mù trời, sương muối xuống nhiều. — Ngày thứ tư bắt đầu lất-phất mưa từ 6 giờ sáng cho đến quá trưa.

Tại hải-cảng. — Số tàu đỗ tại hải-cảng ngày thứ tư 23 janvier 1924.

Tàu Pháp : *Fils Paul Doumer, Songbo, Cochinchine, Hanoi, G. Gal Paul Beau* :

Tàu Anh : *Produce, Lee-sang* :

Tàu Trung-hoa : *Pao-min, Amhust.*

Con nước. — Từ số báo này trở đi, ngày nào bản-quán cũng đăng tin con nước để những nhà ở mặt sông tiện dùng.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

SS 82

ĐÁ-BIẾT-TUỔI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẨM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là ái-tình tiểu-thuyết cũng được, mà cho là trinh-thám tiểu-thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để cống-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiểu-nhàn khiển-hứng trong khi tửu-hậu trà-dư !

... Các ông có thấy ông Ngôa-luân-đình đâu không ?

Chủ-nhân nói :

— Lên trên gác rồi.

Phu-nhân đứng thở một chút, rồi nói :

— Thôi được ! Hầu-tước có đấy không ?

Bà vợ gọi thế thì thấy ông chồng theo vào, chủ-nhân trông thấy liền gọi :

— Hầu-tước hãy vào đây, uống với tôi cốc rượu đã nào !

Tư-đức-ân nói :

— Ấy chết, quan bác đừng gọi thế ! Đàn-bà nhà tôi nó cứ muốn bắt tôi phải đội mũ đeo gươm, như vậy thì còn ra cái trò trống gì nữa.

Chủ-nhân nói :

— Bọn ta ngày mai, ta đội mũ cao đeo gươm trường, rồi dắt nhau vào hàng rượu đánh chén, xem có vinh hiển không nào !

Bấy giờ mọi người đều vào cả, chủ-nhân nói :

— Lũ ta bây giờ đều đã là bậc qui nhân cả. Ta nên cùng uống một tiệc rượu chúc thọ cho nhau nào !

Sau đó Phồn-lâm-bá phu-nhân lại dắt tôi đến phòng họa đàn, mà hỏi tôi rằng :

— Ông xem thế nào ?

Tôi trông rằng phu-nhân lại hỏi đến cái việc mua tước, thì cười lên sằng sặc.

Phu-nhân chính sắc mà rằng :

— Ý ông cho việc ấy có phải không ? Tôi biết rằng phu-quân tôi thì rất lấy làm một việc trò đùa đấy thôi ; ông ấy là một kẻ thường-nhân, còn biết gì đến đại-kế !

Tôi nói :

— Ngôa-luân-đình định cái kế ấy thì rất cao đấy, nhưng e rằng còn có câu ông ta chưa chịu nói hết. Phu-nhân đã hỏi đến chúng tôi thì.....

Phu-nhân liền nói :

— Thì chính tôi muốn hỏi ông xem sao.

Tôi nói :

— Phu-nhân đã hỏi thì chúng tôi xin thưa thực. Việc mà thành bại là còn ở cái chỗ Ngôa-luân-đình chưa chịu nói ra.

Phu-nhân nói :

— Thế ông có biết ông ta còn giấu câu gì không ?

Tôi nói :

—Ông ta chẳng đã nói có một nước lớn giúp ông ta đấy ư ! Ý ông ta nói thế là nói tệ-quốc tôi đấy. Vì bằng phải tệ-quốc tôi thật, thì sớm muộn tất khả thành công. Nhưng thiên-kiến của tôi thì tôi cho rằng tất là nước Đức chứ không phải nước Anh. Nếu quả thị nước Đức thì thế nào cũng không khỏi bại sự.

Phu-nhân không vừa lòng nói :

— Ông Khắc-lỏi-tê ! ông chỉ khoe khoang cái quốc-uy của ông thôi. Đó cũng là một cái lẽ tất nhiên vậy.

Tôi nói :

— Vâng, hoặc giả cũng có thể chăng ! Nhưng lời nói của chúng tôi cũng chưa chắc đã là không đúng.

Phu-nhân nói :

— Tôi thì tôi không tin, lục-quân nước Đức so với lục-quân nước Anh, thì lục-quân nước Đức còn mạnh hơn nhiều chứ. Vì sử đại-quân nước Đức kéo đến liêm cảnh của nước kia, binh lính nước kia lại già nửa vẫn còn qui tâm vương-thất, thế thì nội-ưu ngoại-hoạn, dân-chủ chính-phủ còn làm sao mà đương lại được ?

Tôi nói :

— Phu-nhân quên mất nước Anh ư ? Nước Anh chúng tôi có lẽ lại để yên cho nước Đức làm thế hay sao ? Tệ quốc với nước kia là hai nước đồng-minh với nhau, cái tình bang-giao còn đang đầm thắm, khi nào nước Anh lại để cho nước Đức làm hại nước kia được ?

Phu-nhân xo vai, rồi cười nhạt mà rằng :

Tôi xem nước Anh có lẽ cũng chẳng ngăn trở cái việc ấy ; dẫu có ngăn trở cũng chẳng làm gì ?

Tôi nói :

— Thôi thì cũng bất tất phải bàn đến việc ấy chi. Nhưng Ngôa-luân-đình mà cậy binh uy của nước Đức để kiềm chế nước mình, thì cuộc thắng bại cũng chưa biết đâu mà nói trước.

Phu-nhân nói :

— Nay hãy để việc ấy đấy. Tôi còn hỏi ông một câu này nữa. Vì như Ngôa-luân-đình mà thành công, thì ông liệu người nước mình, trong triều ngoài quận, họ có bằng lòng để cho nam nhà chúng tôi được tập phong cổ tước hay không ? Nếu họ không bằng lòng, mà những nhà qui-tộc họ không thèm đi lại chơi bời gì với mình cả, như thế thì cũng lại vô vị lắm.

Tôi nói :

— Xin phu-nhân miễn thứ cho, ở tệ quốc dẫu rằng cũng có cái chế-độ qui-tộc thật đấy, nhưng chúng tôi cũng không được tường lắm. Song tôi xem những người qui-quốc mà ở tại nước ấy bây giờ thì cái thế-lực cũng đã to lắm, mà cần bản cũng đã cũng-cố lắm, và chẳng quốc-vương cho còn ở trong tay phu-nhân, ông vua mà đã bằng lòng thì triều giả còn ai dám nói gì nữa.

Phu-nhân gật đầu nói :

— Phải ! việc ấy thì không còn phải ngờ gì nữa, tôi thật cũng đã quá lo. Nay còn một câu này . . .

Tôi hỏi :

— Câu gì ạ ?

Phu-nhân nói :

Ông với Á-đức-nhĩ, làm sao lại giận nhau thế ?

Tôi nghe nói, lấy làm ngạc nhiên,

— Thưa không, có điều gì đâu.

Phu-nhân nói :

— Không biết Á-đức-nhĩ đi đâu, mà cũng không thấy nói gì cả.

Tôi cả kinh, nói :

— Đi rồi ư ? Vậy chú đi đâu thế ?

Phu-nhân nói :

— Thế ông chưa biết ư ? Lúc tôi đi dự hội thì hắn đi ngay. Đi xe hơi ra ga xe-lửa.

Tôi nói :

— Thật tôi không biết, nếu phải vậy thì không về nữa rồi.

Phu-nhân nói :

— Tôi biết đâu đấy. Thế thực hai người không có điều gì với nhau, mà hắn đi ông cũng chưa biết chứ ?

Tôi nói :

— Khi nào tôi lại dám có điều để đắc tội với nàng.

Phu-nhân không tin lời tôi, liền nói :

— Ông thử về phòng ông xem có thư từ gì để lại cho ông không, hắn đi tất là có duyên cớ, tôi thì hắn không nói cho tôi biết đã đành, nhưng không lẽ hắn lại giấu ông được.

Tôi nói :

— Vâng, để tôi xin về xem.

Nói xong tôi bèn tất tả chạy về phòng, thì thấy trên bàn quả nhiên có phong thư thật. Tôi mở ra xem thì thấy trong thư viết bằng bút chì, có mấy hàng chữ sau này :

« Thư cho người yêu.

Thiếp tiếp được điện-tín, thì cái mưu thiếp đã định trước, không thể thi-hành được nữa. Nay chỉ còn có cách lẳng đi là hơn. Chàng phải nên ghi lòng, chỉ còn có năm ngày nữa đấy thôi, thì phải liệu mà xa chạy, nếu trong năm ngày mà còn ở lại đây thì nhỡ đấy. Chàng có yêu thiếp thì nên mau trở về nước Anh đi, mà có yêu thiếp hơn nữa, thì phải lập tức đốt ngay cái thư này đi ! »

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Tết Nguyên-đán

Nay mai đã đến tết Nguyên-đán. Cha mẹ anh em sắp đến ngày được xum họp đoàn-viên. Ta sẽ được thấy những người ta mến yêu vì công việc làm ăn mà xa nhà xa cửa. Người già, người trẻ, vui vẻ về cái buổi họp mặt ấy. Ai nấy tự hỏi nên mua quà gì bây giờ. Con cái thường tiện của cha mẹ thích mà tặng người. Nhưng các cụ già nuôi tuổi tác kia thì các cụ thích gì? Ta nên làm quà các cụ những thứ các cụ thích mà lại có ích cho các cụ. Ấy người làm con ai cũng phải tự hỏi câu ấy. Nên biếu các cụ những vị làm cho các cụ thêm mạnh mẽ, thêm vui vẻ, một thứ bổ bổ các sức vóc, một thứ uống vào ngon miệng, một thứ rượu êm dịu, bổ mà làm cho ngon cơm. Ta tưởng tìm được thứ quà như thế là hơn cả. Rượu Tonique Tonkinois là một thứ rượu rất tốt, được Đại-nam Hoàng-đế đã ban khen, thực là một thứ rượu nên dùng lắm.

Theo hình tự nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc về những bình lạ làm trò cười cho trẻ con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Rượu ấy bán ở hiệu **MONTÈS**, **54 phố Tràng tiền, nhà bà chuông**. *Nên đến ngay mà mua. Thường đến vụ tết, ông Montès bán nơi giá, nghĩa là mỗi chai Tonique Tonkinois chỉ bán có* **2$00** *mà thôi!*

BÁN TIỀN NGAY

Một cái xe comionnette hiệu « Citroën » 10 mã-lực, dùng mới có tám tháng, xe còn tốt lắm. Nay muốn bán, giá là 1.450 $ 0 0.

Hỏi tại M. Gouguenheim, à Đáp-cầu.

3755

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 24 janvier 1924

SÙNG-SƠN THÁNH MẪU

Bất tử chi nhất đã.
Giáng sinh thử nhi yên.
Uy linh lưu Việt địa,
Vạn cổ bất hư truyền.

Tối thứ sáu 25 janvier 1924

Diễn hai tích :

Tích thứ nhất :

PHỤ TỬ ĐÀO CÔNG MÔN

(Hát chèo)

Tích thứ hai :

LA-NHÂN QUY VỊ

(Trẻ-con diễn)

Tối thứ bảy 26 janvier 1924

BÁO-CÔNG ÂN (MINH AN QUẢ BÁO)

Người tích thiện, kẻ tham tài,
Này cơ báo ứng đạo trời chí công.
Kia khen nghĩa bộc cầm-đồng.
Nọ nhờ La-Hán ngự-ông cứu nàn.

Tối chủ nhật 27 janvier 1924

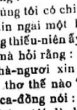
TÁO-QUÂN THẦN TÍCH

Xem tích này sẽ tỏ duyên cớ hai ông một bà Thái nhiệm câu hát làm sự rất là cảm thương.

HỎI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYỄN, BỆNH HEN !

Ai mắc các bệnh ấy mà khó thở, mà đau tức, nên dùng thuốc Abyssinie Exibard hãng bột (REMEDE d'ABYSSINIE EXIBARD en POUDRE) thì bệnh sẽ đỡ ngay. Bỏ bột trong một cái đĩa, hoặc trên một mảnh kim khí mà đốt, rồi thở cái khói thuốc, thì lập-tức đỡ ngay. Cứ thử mà xem, sẽ thấy kiến-hiệu như thường. Hút thuốc quấn Abyssinie Exibard (CIGARETTES d'ABYSSINIE EXIBARD) cũng hiệu-nghiệm lắm.

Trên cái hàng quấn chung quanh hộp thuốc có in dấu-hiệu sau này mới là thực hiệu :

Gởi bán tại BLANC, Hanoi
MONTÈS, Hanoi

CÁO-BẠCH

Công-ty Mao-Canh có nhời kính-cáo các quý khách biết cho rằng đến hôm 1er Février 1924, chúng tôi sẽ mở một nhà hàng cơm « Café », có cả buồng cho thuê, ở tỉnh Cao bằng, Phố General Clamorgan.

Xin các quý-khách vãng lai tỉnh Cao-bằng chiếu-cố đến cho, chúng tôi cảm ơn lắm.

3756

Ngày thứ năm 24 janvier :
Nước lên 33 phân vào hồi 5h50 ;
Nước xuống 6 phân vào hồi 6h33.

Ngày thứ sáu 25 janvier :
Nước lên 33 phân vào hồi 6h35 ;
Nước xuống 7 phân vào hồi 7h31.

Ngày thứ bảy 26 janvier :
Nước lên 31 phân vào hồi 7h23 ;
Nước xuống 9 phân vào hồi 8h25.

Ăn trộm. — Tên Lê-quang-Tường 22 tuổi, vô nghề nghiệp, nhà ở An-biên, lấy trộm xe đạp của M. Phạm-v-Tốn ở phố Belgique số nhà 87 và tên Ng-văn-Tuất 21 tuổi, nhà ở Kim-phượng tỉnh Kiến-an lường của người chủ rạp hát Hải-đại số tiền là 29$45, thì nay đã bắt được cả, hiện còn tống giam để hậu xét rồi giải ra tòa làm án.

Chết trên xe hỏa. — Chuyến xe-hỏa ở Hà-nội xuống hồi 10 giờ ngày hôm qua, ở toa hạng tư có một người đàn bà chết từ bao giờ mà hành-khách cùng đi một toa ấy chẳng ai biết cả. Lúc quan đến khám xét làm biên-bản mới rõ người đàn bà đó tên là Phạm-thị-Ngạt, 29 tuổi, đi ở vú ở Hà-đông, vì ốm phải về nhà cha ở An-biên tên là Phạm-v-Giường để dưỡng bệnh, nhưng chẳng may nửa đường trúng gió chết không kịp về đến nhà. Thương hại, xác giao cho người cha đem về mai táng.

Trẻ con lạc. — Mme Ng-thị-Noi, 31 tuổi, nhà ở hộ tịt bên Hạ-lý có đơn trình [illegible] con gái lên 9 tuổi, tên là Đỗ-thị-Vi lạc đi đâu mất từ chiều thứ ba 22 trước.

Điên. — Hồi 8 giờ sáng ngày hôm qua ở phố Lille có một người đàn bà điên làm rầm rĩ cả hàng phố. Linh cảnh-sát bèn dẫn mụ điên về sở Cẩm thì đến chiều lý-trưởng làng Đào-yên tổng Riên-yên, tỉnh Kiến-an, tên là Ng-văn-Đích, lại xin đưa về nguyên quán.

Tin vặt. — Nhà máy gạo khách Kwong-tai-long ở Hạ-lý có đơn trình mất hai bao lẫm giá 8 đồng.

Vũ-đình-Tư bán cơm ở số nhà 264 phố Belgique có đơn trình tên người ở là Ng-văn-Tuệ lấy trộm 2 đồng và hàng-hóa đáng giá 8 đồng rồi trốn đi mất.

HẢI DƯƠNG

Một toán cướp bị bắt. Sở mật-thám mới bắt được một bọn hung-đồ 16 đứa, phạm tội ăn cướp nhà M. Nguyễn-đăng-Quế, chánh hương-hội làng An-lai, và đã giải nạp quan Công-sứ Hải-dương

Thảm trạng. — Trưa ngày 17 janvier, người ta thấy xác một ông lão tên là Do, 60 tuổi, ở trong đình làng Lang-chanh, trong mình thương tích nhiều lắm. Sở cảnh-sát đã phái khám.

HÀ-GIANG

Hội T. B. N. C. T. T. — Hội Trung-bắc nông-công-thương tương-tế đã lan khắp cả hai kỳ từ duổi miền bể cho lên đến thượng-du, dẫu tỉnh nào cũng có chi-hội. Nay tỉnh Hà-giang là nơi sơn cùng thủy tận, song cũng toàn giống Lạc-hồng cùng giống mạch huyết đã đem câu « tương-thân tương-ái » mà đối với nhau, nên mới có một chi-hội « Trung-bắc nông-công-thương tương-tế » ở đây. Chi-hội này chóng thành-lập như thế cũng nhờ lòng tối nhiệt-thành của ông Phán Nguyễn-văn-Thou và ông Ng-đức-Thuần, lại được quan Đô thống đại-biểu bản-hạt nhận chức danh-dự hội-trưởng, còn các quí quan và nam quan nhiều ông đã vui lòng nhận chức danh-dự hội-viên. Số hội-viên đã được hơn bốn mươi ông, đáng lẽ làm lễ khánh-thành ngay năm nay, song vì gần tết Annam nên phải hoãn lại đến sang năm ta. Hội-đồng đã bầu ban trị-sự tạm thời để hành-động các công việc hội. MM. Ng-v-Thou, phán-sự sở Binh-lương hội-trưởng, Ng-đức-Thuần, nguyên hội-viên chi hội Việt-trì, khan-hộ nhà thương, phó hội-trưởng, Lê-văn Lượng, phán-sự sở Lục-lộ, làm thủ-quỹ ; Toàn-văn-Công là phán-sự đạo binh thứ ba, Hứa-văn-Mậu, giáo-học trường Pháp-Việt làm chánh phó thư-ký.

Ng-huy-Hợi lai-cảo

NAM-ĐỊNH

Bắt được cướp. — Tên Ngô-v Hà, tục gọi là Đoan, 22 tuổi, quán ở làng Bách-tinh, phạm tội ăn cướp ở làng Bồng-tiên, đã bị bắt và giải sang tòa án Thái-bình.

HƯNG-YÊN

Đi đâu mất. — Một chú Khách xưa nay vẫn có tiếng là một người buôn bán thật thà, cửa hàng đương lấp nập, tự nhiên thấy đóng cửa rồi chú mang cả vợ con đi đâu mất. Hỏi ra thì là chú trốn nợ về cải-bén Tàu.

Người ta nói rằng [illegible] bốn nghìn đồng.

PHỦ-LÝ

Nạn ô-tô. — Ngày 17 janvier, hồi 6 giờ sáng, cách la ga Phố-tia chừng 300 thước, một cái ô-tô ở Hanoi chạy xuống đụng phải một người đàn bà 35 tuổi ở ngang đường. Người ấy gãy ống chân phải và trong mình bị thâm tím nhiều nơi, đã khiêng ngay vào nhà thương Phủ-lý.

(Xem trang thứ tư).

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu QUẾ-LÂM

số nhà 20, phố Phúc kiến

Chủ nhân : DƯƠNG BÁ TRẠC

Hàng thực tốt, giá thực rẻ

Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.

2696

XIN XEM CHO KỸ

Phòng những các quí khách xem báo thấy có tăng cáo-bạch của hòm-hiệu, đến khi tới mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mua hàm ta không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho ta xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhớ cho.

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đông-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

祥和裕

YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

48, *Rue des Cantonnais*, 48

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 266

Bán-hiệu có bán buôn các thứ vóc nhiễu, hàng sàn nhiễu lâm, hàng thật tốt, giá thật rẻ

Có bán cả hàng ta : Bắc-kỳ như the, suyến, lĩnh, lục, hàng, quế, sản sản, và hàng Saigon như lĩnh, the, sản sản.

Nay mới có dự các mới, lăng thêm, mapo đen rẻ mới mán rộng khổ. Những hàng này bán buôn tăng tấm, chớ không bán lẻ có không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Quí-khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu xin gửi contre remboursement.

Cẩn-bạch

2010 YU-WO-TSEONG

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích :

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ống để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giây-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những số gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giả tiền.

Khi nhận sổ sẽ có biên lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên
P. Pon. E. CHATAIGNEAU.
2094. Y. M. GRENÉS.

Một điều nên chú ý trong dịp tết Nguyên-đán ta (1)

Thuốc Cigar[illegible] có vấn, mùa nhất kể hết :

số 88, giữa phố Hàng Cái Hanoi

Hộp 50 điếu to giá . . . . . 3$00
— 25 — 1,70
— 40 điếu nhỏ 1,80

Thứ điếu nhỏ rẻ tết hoa lựu-đào (đã làm sẵn) thì mỗi hộp phải trả thêm 0$20. Còn thứ điếu to, nếu các ngài muốn tết hoa, nên phải thừa trước, mỗi điếu trả thêm nữa xu.

Dùng tết hay biếu tết, không gì quí bằng !

(1) Kỳ thứ bảy vừa rồi nói hộp Cigare Excelsior giá 1$60 là đăng lầm, nay xin cải-chính lại cho đúng.

我亞洲之中華民國及越南國人既行陽曆復仔陰曆矣新年未已而陰曆之新年又至際茲癸亥冬去甲子春來正各界人士履端復始萬福維新之時也諸君有欲得上等好茶以慶新年者或送禮請買

正號金泰茶岩種名目價

仙桃種每兩一元
白鶴冠每兩五毛
玉觀音每兩三毛
鐵羅漢每兩二毛
上水仙每兩一毛五仙
正龍井每兩一毛五仙
美西施每兩一毛
茶中王每兩五毛

海防南定各處代售

本號各茶皆揀選上品貨真價實京省馳名請認金泰茶包上有隻獅子嘜士担封面是爲正貨在本華人來街一百四拾號分棧在河內行動街第三號海防街式百一拾五號開張各省埠皆有代理

金泰獅子名茶

正號

三喜福祿壽茶
公泰獅嘜茶
五福獅嘜茶
三泰獅嘜茶
明元加官晉爵茶
金茂雙金錢嘜茶
天泰紅日嘜茶
兩儀嘜茶
林茂十字嘜茶

Số 43

BÌNH SƠN LĂNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu; khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoằng-văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỗn-hào xấc-láo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lý-kỳ.)

NGUYỄN-BỈNH-MỤC dịch thuật

Tên ca-đồng ấy nói :

— Tiên-sinh muốn xin thơ, vậy cứ trao chiếc quạt cho tôi.

Kế-thành thò tay vào túi, lấy ra một chiếc quạt giấy trắng trao cho tên ca-đồng, lại ngảnh lại bảo *Bình-như-hành* rằng :

— Đại huynh nên nghĩ một cái đầu đề để xin thơ thì hơn.

Bình-như-hành nói :

— Cứ xin bài thơ tặng cho một người ca-đồng.

Kế-thành nói :

— Đại-huynh nên dặn kỹ hẳn.

Tên ca-đồng đã hiểu ý, liền nói :

— Tôi đã nghe hiểu.

Nói xong, tức-khắc cầm chiếc quạt chạy đến bên chàng thiếu-niên kia mà thưa rằng :

— Chúng tôi có chiếc quạt xấu này muốn xin ngài một bài thơ.

Chàng thiếu-niên ấy lại cười khanh-khách mà hỏi rằng :

— Nhà-ngươi xin thơ, vậy muốn xin bài thơ thế nào ?

Tên ca-đồng nói :

— Chúng tôi là kẻ ca-đồng, vậy xin người thưởng cho chúng tôi một bài thơ

Chàng thiếu-niên ấy lại cười mà bảo rằng :

— Ừ, được !

Nói xong, liền mở chiếc quạt, cầm bút viết ngay, không hề nghĩ-ngợi chút nào, hình như một bài thơ đã làm sẵn vậy. Uống chưa cạn chén trà thì thơ đã viết xong, trao trả tên ca-đồng. Tên ca-đồng cám ơn, cầm lấy chiếc quạt, rồi rón-rén đến đưa cho *Kế-thành*.

Tên ca-đồng nói :

— Kế tiên-sinh ơi ! Tiên-sinh thử xem có hay không ?

Bình-như-hành vội-vàng đỡ lấy xem thì thấy có một bài thơ thất-ngôn. *Bình-như-hành* xem xong, không thể nhịn được, liền cất to tiếng lên mà bảo *Kế-thành* rằng :

Tiểu-đệ xin chịu là một bậc chẳng tài-tử ! Đại-huynh nghĩ thế nào ? Há nên nhác mắt bỏ qua, âu là phải vào nói chuyện với chàng mới được.

Kế-thành nói :

— Ta không quen biết bao giờ thì vào sao tiện !

Bình-như-hành nói :

— Khó chi điều ấy ! Để tiểu-đệ gọi *Viên-ân*, bảo hắn giới-thiệu cho.

Kế-thành nói :

— Ừ ! có thế hoa mày được !

Bình-như-hành tiến đến bên đại-đình, cất cao tiếng mà gọi rằng :

— *Viên* đại-huynh ơi ! *Viên* đại-huynh !...

Viên-ân cứ nghiễm-nhiên như người điếc vậy, không trả lời câu nào, chỉ cùng chàng thiếu-niên kia chuyện-trò và uống rượu.

Bình-như-hành tưởng là hắn không nghe tiếng thật, lại tiến gần một bước nữa mà gọi rằng :

— *Viên* đại-huynh ơi ! *Bình-như-hành* đây mà !...

Viên-ân rót một bát rượu lớn, để ở trên bàn, cứ xắp mặt xuống mà uống, dầu ai gọi cũng chẳng còn nghe biết gì. *Bình-như-hành* lại gọi gấp luôn mấy tiếng nữa thì *Viên-ân* nhắm mắt gục đầu ở bên cạnh bát rượu, rồi ngủ thiếp đi.

Bình-như-hành cứ gọi mãi, *Kế-thành* thấy gọi không được, mới ngăn lại mà bảo rằng :

Thôi, làm thế còn ra thế nào !

Bình-như-hành nói :

— Tài-tử lại gặp tài-tử, nỡ nào nhác mắt bỏ qua.

Bình-như-hành gọi mãi *Viên-ân* không thưa, chàng liền rảo bước tiến đến trước mặt chàng thiếu-niên kia, chắp tay vái chào mà rằng :

— Xin chào đại-huynh ! Tiểu-đệ đây là tài-tử ở đất *Lạc-dương* tên gọi *Bình-như-hành*.

Chàng thiếu-niên ấy cứ ngồi nghiễm nhiên, không hề cựa cậy, lờ mắt mà hỏi rằng :

Nhà-ngươi là người thế nào ?

Bình-như-hành nói :

— Tiểu-đệ là tài-tử ở đất *Lạc-dương* tên gọi *Bình-như-hành*.

Chàng thiếu-niên ấy cười mà bảo rằng :

Ta ở đất *Tùng-giang* này chưa từng nghe tiếng ai nói đến *Bình-như-hành* cả.

Bình-như-hành nói :

— Tiểu-đệ là người *Lạc-dương*, hoặc-giả đại-huynh không biết đến, xin đại-huynh hỏi *Viên* tiên-sinh thì tự-khắc rõ.

Bây giờ *Viên-ân* đã phục ở trên bàn mà ngủ say rồi. Chàng thiếu-niên ấy nói :

Ta xem ý nhà-ngươi hình như muốn uống rượu phải không ?

Bình-như-hành nói :

— *Bình-như-hành* này vẫn tự phụ là bậc tài-tử, xưa nay chưa gặp một bậc kỳ-tài nào, nay thấy đại-huynh nên muốn nói chuyện để giãi bày cái tài học của mình, há phải là người vì chén rượu đâu.

Chàng thiếu-niên ấy cười mà đáp rằng :

— Cứ lời nhà-ngươi nói thì nhà-ngươi cũng làm nổi một vài bài thơ lăng-nhăng vậy. Nhưng ta đây làm thơ không như những bọn sơn-nhân mặc-khách chỉ mua chuộc hư-danh đâu, tất phải là bậc chân-tài thực-học như *Lý-bạch* và *Tào-tử-kiến* thuở xưa, mới có thể đua ganh cùng ta được. Ta xem nhà-ngươi đầu đang trẻ tuổi, chỉ e xuất thân hàn-tiện, dẫu có viết nổi câu văn nữa, cũng khó lòng đã tránh khỏi được những giọng quê-mùa.

Bình-như-hành tủm-tỉm cười mà đáp rằng :

— Đại-huynh khinh tiểu-đệ là hàn-tiện thì tiểu-đệ há không coi đại-huynh là bọn hoàn-khố hay sao ! Nay nói dài cũng vô ích, hãy xin thử ra một bài, sẽ biết tài nhau.

Chàng thiếu-niên ấy nói :

—Nhà-ngươi đã có can-đảm muốn khoe tài với ta, ta lại không can-đảm để thử tài nhà-ngươi hay sao ! Nhưng hai ta mới gặp nhau lần nay là rượt, chưa được thâm-tri cho lắm. Muốn làm thơ nên phải có lệ phạt, mà phạt cần phải có người làm chứng. Nay *Viên* đại-huynh lại say rượu ngã rồi, biết lấy ai làm chứng bây giờ !

Bình-như-hành nói :

— Tiểu-đệ cũng đi với một ông bạn. Ông ấy cũng người *Tùng-giang*, vậy xin mời ông ấy làm chứng.

Yến-bạch-hạm (tức là chàng thiếu-niên vừa nói trên này) nói :

— Cũng được !

Kế-thành nghe nói, liền chạy đến mà bảo rằng :

— Hai đại-huynh đã cao-hứng muốn thi tài văn-thơ, vậy tiểu-đệ xin đứng làm chứng.

Yến-bạch-hạm nói :

— Đã muốn vịnh thơ thì tất thế nào cũng phải uống rượu. Đại-huynh dầu không vì chén rượu mà đến, nhưng đã đến thì cần phải uống mấy chén rượu cho khoan-khoái tâm-trường.

(Còn nữa)

Việc Nam-kỳ

CHỢ-LỚN

Tử tử. — Hôm 30 décembre hồi 10 giờ trưa, quan ba Viac cai quản đội lính-tập thứ nhì ở Chợ-lớn đến báo cho ông Cò hay rằng hồi hôm đó lối 2 giờ khuya, tên lính Đào-v-Đôn thắt cổ ở chỗ một cái cửa sổ trong phòng va mà chết.còn tử-thi thì đã chở đến nhà xác của nhà-thương Chợ-quán rồi.

Ông Cò liền đến chỗ để tử-thi, thì thấy ở trên cổ có một lằn rất sâu. Rồi đó ông mới lại trại lính hỏi người lính Hà-thọ-Phát, thì người đó khai như vậy :

« Tên Đào-văn-Đôn vô làm cai học tập (élève caporal) từ hôm 3 décembre. Va theo đội binh số 1 rất giỏi nhưng mà trước vài ba ngày đây thì va có xin hỏi tên va trong đội binh đó đi.

Trước lúc va chết hồi 10 giờ khuya thì coi gương mặt va còn vui vẻ lắm, và coi không có dấu chi mà làm cho ai biết rằng va phải tự tự như vậy.

Va gốc ở Sadec. Nguyên cũng chẳng bao lâu, trước khi va tự tử thì va có gởi thư về cho cha mẹ va mà xin một trăm đồng bạc. Chắc là va thiếu nợ nhiều, va không thấy cha mẹ trả lời chi cả, nên va tính tự vẫn đó. »

Còn mấy người lính kia cũng nói khai rằng không thấy không hay chi cả.

Một thầy Đội gác bữa đó khi gặp va đã thắt cổ rồi, liền cắt dây đem xuống, thì trong mình còn hơi nóng, nhưng cứu không kịp.

Ông thân của người lính đó là Đào-văn-Tuy, ở Hòa-han (Sadec), chắc có lẽ đã hay tin thảm đó rồi.

TÂY-NINH

Một cái xe-hơi chạy xuống nước. — Hôm 3 janvier có một bức điện-tín của quan Chủ-tỉnh Tây-ninh cho hay rằng hữa 2 janvier có một cái xe-hơi đưa bộ hành khi xuống đò chỗ Gò đầu hạ thì chạy trượt xuống sông. May cho chín người bộ hành và hai vi họ xuống xe trước khi xe đem xuống đò. Còn tên sốp-phơ thì nhảy khỏi. Đò đạc lấy lên đặng cả, chỉ còn cái xe mà thôi. Việc rủi ro ấy bởi máy ngừng xe không đặng tốt.

VŨNG-TÀU

Một chiếc ghe bị đắm. Hôm 31 décembre quan chủ-tỉnh ở Vũng-tàu có tiếp đặng một bức điện tín ở cột cờ hiệu như vầy : Một chiếc ghe bầu chở sáu người bị chìm trước cột cờ hiệu cầu cứu tin rất gấp ».

Liền đó ông Cò thành ở sở Sen-đầm cùng với lính đi đến nơi. Khi đến đó thì ông hay rằng năm người trong ghe đã lội vào trong bờ đặng còn người thứ sáu thì nhờ một chiếc ghe đánh cá cứu.

Sáu người lấy đã vào bờ cả, và không có người nào bị vít tích chi hết.

Người chủ ghe tên là Trương-Thình 27 tuổi khai như vầy :

« Hồi sớm mai hôm qua, tôi ở chỗ vịnh Dừa-khô mà đi ghe về nhà, nhưng mà lúc chiều tối, đang khi tôi ở ngoài khơi vịnh Tì-Wan thì trời không được êm, nên ghe tôi không thể đi đặng nữa. Tôi liền đem ghe vào vụa mé biển, rồi bỏ neo. Trời cũng vẫn chưa đặng êm, nên qua bữa sớm mai nầy tôi mới rút neo đặng trở vào chỗ cũ là vịnh Dừa-khô.

Ghe tôi đi đặng hai ki-lô-mét bỗng có một ngọn gió thổi đến rất dữ, làm cho bánh lái ghe tôi sút ra rồi kế ghe lại phải chìm nữa. Liền đó thì năm người bạn chèo ghe tôi lội rết vào bờ. Còn tôi thì may nhờ có mấy vật trôi ở ngoài biển nên tôi vịn lấy, rồi chẳng bao lâu thì có một chiếc ghe đánh cá vớt tôi lên.

Chiếc ghe tôi thì không có chở vật chi nhiều, chỉ có chút gạo đem theo ăn mà thôi. Ghe tôi còn mới, giá đáng 250 p. 00. Trong mình tôi thì còn hai đồng bạc; còn mấy tên bạn của tôi thì mất cả đồ đem theo.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán nửi giấy quấn báo, chứa lại thế nào thì biêu rõ ràng vào đấy, và gửi thêm hai khe (0$2) bằng tem cũng được) để chỉ tiền giấy quấn khác.

Hễ ai không gửi tiền theo thì sở đã nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Pháo thuyền « Moqueuse » đâm.

Trong mấy số báo trước, bản-quán đã thuật việc đâm tàu *Moqueuse*, nay lại tiếp được những tin sau này ở Quảng-châu-loan gửi về :

Đêm hôm 10, hồi 10 giờ rưỡi, pháo-thuyền *Moqueuse* ở phía đông Hong-kong đi lại, tới phía đông gò Nao-Tchéou thì mắc phải đá, ngay làng Tam-Tiế trông sang.

Ngay lúc ấy thì sở Vô-tuyến-điện có nghe thấy tin gọi cứu, khi hỏi lại thì không trả lời được nữa, vội vàng đưa tin cho quan Chánh-sứ. Quan Chánh-sứ được tin liền cho gọi ông Cầm và cho đem ngay chiếc tàu khách *Hoi-nam* vừa ở Hong-kong đến bến chưa kịp thả neo. Đến lúc tàu *Hoi-nam* tìm thấy thì khó vào lắm vì từ chỗ tàu đâm cách luồng nước tàu chạy hơn 400 thước mà chỗ ấy thì nhiều đá lắm. Từ chỗ đâm lên tới bờ còn độ 200 thước, lúc nước xuống thì trông thấy tàu ở cạnh bờ, người ở trong tàu đi bộ lên được.

Chuyến tàu có hai vị hành-khách là M. Damiens phó quản-lý văn-phòng quan Toàn quyền và M. Landry, chủ sở Điện-báo ở Haiphong, hai ngài chỉ một xoáng và ở chân thì xây xát ít nhiều.

Ngày 11, hồi 11 giờ sáng, hai ông [illegible] trương thực, thì có M. Lachaize quản đốc coi đèn cũng tới nơi và mời hai vị hành-khách lên cột đèn nghỉ và ăn cơm.

Ngày 12, hồi 11 giờ sáng thì hai ngài đáp chiếc *Canot* về tới bến Fort-Bayard (chiếc canot quan Chánh sứ cho ra đêm hôm trước) hai ngài về xơi cơm đinh quan Chánh-sứ và có khán-hộ đến buộc thuốc những chỗ sây đa ở chân.

Hiện nay ở chỗ đâm có pháo-thuyền *Malicieuse* và *Craone* tới cứu và có mấy chiếc thuyền của quan Chánh-sứ cho ra để sai khiến. Còn hai chiếc tàu vẫn đi lại bến Fort-Bayard để lấy nước và lương thực.

Theo như lời quan ba coi tàu thì đêm hôm ấy trời thốt nhiên nổi con gió mạnh lắm.

Ngày 21, hai vị hành khách đã đáp tàu *Hanoi* về Haiphong.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại.

Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

2852

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-báo rằng phàm những số tiền quá hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes); chứ đừng gửi bằng timbres vì.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem giản thư (timbres-postes), từ thứ 0f.10 (0$04) trở xuống; chớ dùng gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay là timbres de dimension.

NHÂN DỊP TẾT NGUYÊN-ĐÁN TỚI NƠI ĐÂY

Các quý-khách đã thấy ở hiệu Chlonenuß Frères những thứ hàng dưới chỉ bán hiệu có, như là : Rượu vang tốt thứ nguyên ở xứ Bordeaux — Rượu sâm-banh hạng vừa hiệu DIAMANT VOUVRAY ở tỉnh Touraine — sâm-banh hạng tốt tốt hiệu DIMINY & Cie — hiệu MOET & CHANDON — hiệu Da VENOCE & Cie — rượu mùi, như : ANISETTE — CACAO-CROUAO-CURAÇAO hiệu GUILLOT và hiệu CHADEFAUX.

Xin các quý-khách vàng đến xem cửa hàng của bản hiệu, chúng tôi sẽ được cái hân-hạnh mà thừa tiếp các quý khách rất trọng-thể. Các quý khách cứ hỏi và mua mấy những thứ hàng của chúng tôi đã có giấy giảm 1$m hàng thực hiệu.

HIỆU GUIONEAUD FRÈRES

Nhà buôn bán thực thà đứng đắn

MỞ Ở XỨ BẮC-KỲ TỪ NĂM 1886

HANOI : CỬA HÀNG BÁN CẤT TẠI ĐƯỜNG HÀNG-GIÒ (Boulevard Gia long) số 28 — 30

Usuel : Cửa hàng bán lẻ ở phố hàng Khay (Rue Paul-Bert) số 69 — 71

HAIPHONG : CỬA HÀNG BÁN CẤT VÀ CŨNG BÁN LẺ Tại đường Paul-Bert số 43

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

泰 LỢI-THÁI 利

110, Rue des Changeurs, 110

HANOI

Bản-hiệu chuyên nghề ngót 20 năm nhưng bản thực thà, được nhiều quí-khách chiếu cố, hàng ngoài đem gửi vàng và đồ vàng đi bán các tỉnh trong cõi Đông-pháp và Cao-miên Laos.

Đủ khách quen hay là, hễ gửi Commande mà có đặt ít tiền trước tin bản hiệu cũng chiếu theo tuổi gia mà gửi đồ đến tận nơi.

2065

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

壽鹿林桂張

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUA ĐỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi dí) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, [illegible] mà thôi, lại còn [illegible] làm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng vô sau khó chữa.

Khi mua chữa bệnh này đến đúng đau cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi đặng tâm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không tốt, chỉ trong mấy hôm thôi những nốt mụn tự kỳ rạng rời, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì giờ. Vậy ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến.

M. TCHUONG-QUAY-LAM

35, Phố hàng Buồm. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ.

Các tỉnh xa đều xin hỏi tiếp.

Thư từ xin trả lời ngay.

2096

Kính mắt tròn, Gọng màu vàng, Vành đồi-mồi, Giá bán hạ, Đồng bảy thôi (1$70)

Dùng đeo tết, trông rất đẹp!!

Ở tỉnh xa, thêm ba hào vào tiền cước :

0$30

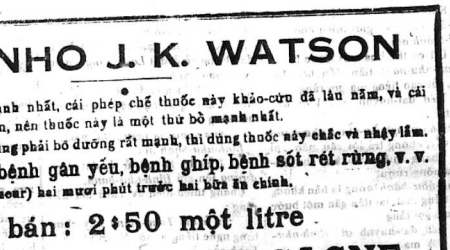
Hạng hộp kính (Alluminium) Lu-mi-nôm, Giá sáu hào, Xin mua mau, kẻo hết dịp.

Bán tại hiệu :

LY-SENG-BAO

42, Phố hàng Bồ, Hanoi

2063

2059

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cần-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

Dùng thuốc phải cần-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô số tờ chứng-chỉ là công-hiệu. Nay nhân dịp tết Nguyên-đán sắp tới, bản-hiệu xin tạm hạ giá thứ rượu TONIQUE TONKINOIS này để hiến các quí khách tiện dùng trong ngày tết.

Giá bán 2$00 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Nhân dịp Tết An-nam

Các quí-khánh lại mua thứ thuốc gì ở hiệu bào-chê ông L. BLANC, ở Phố Tràng-tiền, số nhà 31, mà đáng giá 2 đồng thì Bản-hiệu sẽ kính biếu một chai rượu bổ rất tốt, tên rượu là Œno Kola Coca, Rượu này chỉ biếu từ ngày 15 cho đến 30 tháng chạp ta thì thôi

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị thuốc không có pha chế nhiều món

Mỗi hoàn 0,50 cr (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GÂN-CỐT

THUỐC PHÁP Ở PHÁP QUỐC LẤM

Trữ tại : 6, Rue de Pot-de-fer, PARIS

Cũng có bán tại : Hanoi, BAZ CHASSAGNE, Pharm., Haiphong, L. BOURGEOIS, Pharm., và các chiếu bác sĩ khác.

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một thứ KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhanh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Quí-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, khi có thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất qui, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng to lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi : Hiệu NAM-THỊNH

Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

號八廿牌門當蒲行內河京東

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tết Ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cốt để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thửa đã lâu lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các quí-khách có lòng chiếu cố thì mau đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, đêm ngày đến bản hiệu cũng xin nhất luật đối đãi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA, Bijoutier

Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

2021

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung-Bắc Tân-Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Hữu Vàng [illegible] Chiếu Đăng Chú" Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)